

Бондаренко К. В.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри адміністративного і фінансового права,
кандидат юридичних наук, доцент*

ДО ВИЗНАЧЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ В АДМІНІСТРАТИВНІЙ СФЕРІ

Традиційно система адміністративного права України дістає свій вираз в поділі на дві частини – загальну та особливу (спеціальну). Загальна частина адміністративного права включає в себе підгалузі та правові інститути, а особлива – тільки правові інститути, які включають в себе державне управління в трьох основних сферах – адміністративно-політичній, економічній та соціально-культурній.

Видається, що найбільш специфічною сферою державного управління є саме адміністративно-політична через особливих суб'єктів та об'єктів управління, специфічних форм та методів управлінської діяльності, а також з огляду на особливе значення ефективності державного управління в цій сфері, адже саме від цього може залежати існування незалежної, демократичної, суверенної України.

Управління в адміністративно-політичній сфері є різновидом державного управління, вираженого в цілеспрямованому й організуючому впливі, здійснюваному з метою забезпечення взаємодії, погодженості й упорядкування загальних дій людей, органів, підрозділів і служб в інтересах ефективного виконання поставлених перед ними завдань. (Колпаков В. К., Кузьменко О. В. Адміністративне право України: Підручник. – К.: Юрінком Інтер, 2003. – 544 с.)

Як і будь-який інший вид управління, управління в адміністративно-політичній сфері має системний характер і здійснюється в рамках соціальних управлінських систем.

Разом із цим, управління в адміністративно-політичній сфері має свій специфічний характер, властивий тільки названій сфері і її складових. Всі вони носять політичний, захисний характер і прямо пов'язані з головними й фундаментальними функціями держави. Це, в першу чергу, оборона, національна безпека, іноземні справи, внутрішні справи, юстиція, а також державна служба.

Державному управлінню адміністративно-політичною сфері, при тому всі риси державного управління, яке здійснюється органами виконавчої влади, законодавчими органами й органами місцевого самоврядування, зокрема наступні:

1. Виконавчо-розпорядчий характер. Органи, які здійснюють державне управління – це насамперед виконавчі структури, на які покладено обов'язок реалізувати (виконувати) рішення, які приймаються законодав-

чою владою. Розпорядча діяльність управлінських структур дістає вияв у прийнятті загальнообов'язкових приписів (закріплених в указах, постановках, інструкціях, протоколах, тощо), в організації виконання цих приписів, а також у здійсненні контролю за цим процесом.

2. Підзаконність. Під підзаконністю державного управління розуміють те, що його цілі, сфери його впливу, основні форми і методи державного управління визначаються на законодавчому рівні.

3. Масштабність та універсальність. Виявом масштабності та універсальності державного управління є те, що органи державного управління, здійснюючи управлінську діяльність, справляють вплив на всі сфери соціального життя.

4. Ієрархічність. Ієрархічність державного управління в тому, що органи, які його здійснюють, мають систему нижчестоящих, підпорядкованих їм інстанцій.

5. Безпосередньо організаційний характер. Безпосередньо організаційний характер державно управлінської діяльності полягає в тому, що в процесі виконання і розпорядження на різних рівнях організується спільна діяльність людей. (Ківалов С. В., Біла Л. Р. Адміністративне право України: Навчально-методичний посібник. – Вид. друге, перероб. і доп. – Одеса: Юридична література, 2002. – С. 30)

Управління в адміністративно-політичній сфері, здійснюване органами виконавчої влади, характеризується всіма вищезначеними рисами, але також має і свої, притаманні лише цій сфері, ознаки:

1. Особливі об'єкти управління – галузі, які становлять основу існування Української держави, захист її суверенітету, незалежності, територіальної цілісності, дотримання прав та свобод громадян та інтересів юридичних осіб.

2. Для управління цією сферою характерним є використання імперативного методу управління, як основного, в той час як інші сфери (економічна та соціально-культурна) використовують імперативний та диспозитивний методи управління як рівнозначні.

3. Особлива роль Президента України в процесі формування органів управління адміністративно-політичною сферою та здійснення ними управлінських функцій.

4. Чітка централізація та субординація органів, які здійснюють управлінські функції в цій сфері.

5. Стабільність управлінської системи, яка, незважаючи на реформування органів виконавчої влади і динамічний розвиток, залишається стабільною.

6. Особливі (підвищені) вимоги до державних службовців і порядків проходження служби (вступу на посаду та припинення державно-службових відносин).